

FarmProfit

Ekonomický software pro zemědělce

www.farmprofit.cz

Stručný návod k použití softwaru FarmProfit

Výkrm býků

9. 1. 2014

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

Přátelství 815

104 00 Praha Uhřetěves

Česká republika

<http://www.vuzv.cz>

Ing. Jan Syruček, Ph.D.

tel.: +420 267 009 529

e-mail: syrucek.jan@vuzv.cz

Popis jednotlivých položek kalkulačního vzorce – údaje se vkládají v Kč na kus za celou dobu výkrmu

1. Základní údaje ke zvolené kalkulaci

- Název kalkulace* – vkládá se název kalkulace či komentář pro jednodušší budoucí orientaci při uložení více výpočtů (např.: plán, optimistická varianta, ...).
- Nastavení kalkulačního výpočtu* – osoby, které jsou plátcí DPH, budou provádět výpočet bez DPH a osoby, které nejsou plátcí DPH, volí možnost kalkulace s DPH.
- Sledované období* – volí se požadované období kalkulace – slouží k načtení přednastavených hodnot za časový úsek, ale kalkulační data se vždy vkládají za celou dobu výkrmu.

2. Charakteristika výrobního procesu

- Plemeno* – volba plemena ovlivní načtení průměrných hodnot a může sloužit uživateli k porovnání ziskovosti mezi plemeny. Je možno jeden výpočet provádět pro celé stádo, kde jsou dvě a více plemen.
- Telata* – volí se, zda jsou telata pořízena nákupem nebo zda jsou převedena z vlastního chovu (vlastní výroba). V obou případech se následně kalkulují náklady na pořízení či vlastní odchov těchto telat.
- Zpeněžování* – je nabídnuta možnost zpeněžování v živém na základě živé hmotnosti kusu nebo podle JUT (tzv. v mase).
- Srážka na nakrmenost* – při zpeněžování v živém je možno upravit živou hmotnost procentní srážkou na nakrmenost.
- Hmotnost pro stanovení ceny* – jedná se o hmotnost jatečně upraveného těla (JUT) nebo o živou hmotnost (zpeněžování v živém) vkládanou v kilogramech se zohledněním srážky na nakrmenost.
- Hmotnost na počátku výkrmu* – v kilogramech hmotnost zvířat při zařazení do výkrmu
- Délka výkrmu* – software určí délku výkrmu ve dnech sám na základě uživatelem definované porážkové hmotnosti, hmotnosti na začátku výkrmu a denních přírůstků hmotnosti za dobu výkrmu.

- h. Ztráty* – v procentech představují všechna zvířata uhynulá v průběhu výkrmu, za která nebyly realizovány žádné tržby.
- i. Délka napájení* – představuje v odchovu telat období mléčné výživy. Počet dní určí software sám a uživatel může hodnotu změnit.
- j. Výtěžnost* – jatečná výtěžnost představuje podíl vytěženého masa (hmotnosti JUT) z živé hmotnosti zvířete před poražením. Vkládá se pouze při volbě zpeněžování podle JUT, kdy se vkládá i hmotnost jatečně upraveného těla. Výtěžnost zde slouží pro potřebu stanovení živé porážkové hmotnosti.
- k. Porážková (živá) hmotnost* – živá hmotnost jatečného býka při prodeji snižená o srážku hmotnosti na nakrmenost. Při zpeněžování podle JUT se vychází z hmotnosti JUT a jatečné výtěžnosti.
- l. Denní přírůstky hmotnosti* – vkládají se průměrné denní přírůstky hmotnosti v gramech za dobu výkrmu.
- m. Přírůstek hmotnosti na zvíře* – absolutní přírůstek hmotnosti v průběhu celého výkrmu stanovený v kilogramech rozdílem mezi hmotností na počátku výkrmu a porážkovou (živou) hmotností.
- n. Odchov* – odchov představuje období do dosažení živé hmotnosti zvířete 200 kg. Délka (dny) odchovu závisí na hmotnosti telat (zástavu). Je navržena softwarem a uživatel může v případě potřeby zadat počet dní sám. Nastavení délky odchovu je důležité z hlediska výživy, resp. variabilních nákladů na krmiva.
- o. Spotřeba pracovního času (hod./kus)* – vkládá se pouze v případě kalkulace pracovních nákladů přes počet hodin a mzdovou sazbu za hodinu (Kč/hod.). Hodnota je závislá na velikosti stáda, způsobu výkrmu a stupni mechanizace.

3. Ceny

- a. Ceny telat/zástavu* – nákupní cena v Kč za jeden kilogram hmotnosti telat (zástavu) při pořizování telat do výkrmu. Slouží pro pozdější potřebu vyčíslení variabilních nákladů na pořízení telat.
- b. Cena za býka* – prodejní cena v Kč za jeden kilogram poraženého vykrmeného býka. Při zadávání je nutné zohlednit třídu (SEUROP) a volbu zpeněžování. Cena se promítá do tržeb za prodaného býka.

4. Tržby a výnosy

- a. Tržby* – vypočítávají se tržby za poraženého býka na základě dříve zadané hmotnosti v kilogramech a ceně v Kč za kilogram se zohledněním způsobu zpeněžování. Uživatel může snížit tržby pomocí dodatečných nákladů spojených s prodejem. V těchto tržbách se také automaticky počítá s dříve zadanou procentní ztrátou ve výkrmu.
- b. Statková hnojiva* – možnost volby vlastního ocenění (hodnota pro celou část) nebo propočtem přes obsah živin. Propočet předpokládá podrobnější vkládání dat dle druhu statkových hnojiv - kejda, hnůj z hluboké podestýlky, tuhý hnůj/močůvka.
- c. Celkové výnosy* – k tržbám za vykrmeného býka je připočteno ocenění statkových hnojiv a uživatel může vložit ostatní tržby v Kč na kus.

5. Variabilní náklady

- a. *Náklady na nakoupená telata/zástav* – náklady na zařazené tele do výkrmu se vypočítají z hmotnosti a ceny za kilogram zadané dřívě. V této položce se mohou výsledné náklady upravit pomocí dodatečných nákladů spojených s pořízením zástavu.
- b. *Náklady na odchov* – náklady na odchov jsou zde definovány jako náklady na krmiva do hmotnosti 200 kg. Jsou závislé na délce doby napájení (mléčné období) a počtu dnů odchovu. Vyplňuje se pro jednotlivé druhy jadrného a objemného krmiva průměrná spotřeba (v kg/den) a cena v Kč za tunu krmiva.
- c. *Jadrná a minerální krmiva* – kalkuluje se potřeba krmiva pro výkrm jednoho kusu až do porážky. Výpočty vychází z délky výkrmu, hmotnosti na začátku výkrmu, porážkové hmotnosti a denních přírůstků. Náklady na jadrná krmiva se počítají ze zkrmeného množství (kg/den) v období po skončení odchovu vynásobeným nákupní cenou jadrných krmiv (Kč/tunu). V této části se též počítají náklady na objemná krmiva, která se však do variabilních nákladů nezapočítávají, ale zohlední se až v nákladech fixních. Mohou se vložit podklady pro obsah energie v MJ ME v kilogramu každého krmiva a tím stanovit celkovou potřebu energie.
- d. *Veterinární výkony* – vedle veterinárních výkonů je třeba započítat do této položky rovněž náklady na léky, očkování, desinfekci, aj.
- e. *Podestýlka* – uživatel může kalkulovat náklady na podestýlku propočtem přes množství podestýlky (t/kus) a cenu v Kč za tunu.
- f. *Voda a energie* - tyto náklady vkládané celkově v Kč na kus jsou výrazně ovlivněny způsobem a délkou výkrmu, systémem ustájení a technickým vybavením.
- g. *Údržba a opravy strojů a techniky* – v této nákladové položce stanovené souhrnně na kus jsou zahrnuty zejména výdaje na opravy nebo náhradní díly na ustájení, větrání, klimatizaci, variabilní náklady na zakládání krmiva, aj.
- h. *Mzdové náklady pro pomocné pracovní síly* – pokud uživatel využívá ve svém podniku sezónní pracovníky, poté může využít pro tyto pracovní síly zde uvedený modul. Pro propočet těchto nákladů se musí vložit počet hodin práce sezónních pracovníků a výši mzdy v Kč za hodinu. Počet hodin potřebných pro jednoho býka uvedených v charakteristice výrobního procesu se rozdělí mezi tyto pomocné pracovní síly, vlastní stálé zaměstnance a event. pro vlastní práci (kalkulační náklady na faktory).
- i. *Ostatní služby* – placené služby prováděné externí osobou (například čištění stáje externí společností).
- j. *Poplatky, příspěvky a pojištění* – zde se uvádí náklady, svojí povahou variabilní v Kč na kus - pojištění nebezpečných nákaz zvířat, pojištění na pokles výnosů nebo přerušení výroby, různé poplatky, členské příspěvky chovatelským svazům, poradenství, aj.
- k. *Ostatní variabilní náklady* – případné další variabilní náklady, které nebyly dosud zohledněny, mohou být zadány zde v Kč na kus
- l. *Variabilní náklady celkem* – software stanoví veškeré variabilní náklady součtem výše uvedených položek.

6. Příspěvky na úhradu a dotace

- a. *Příspěvek na úhradu I (bez započítání objemných krmiv)* - výše příspěvku na úhradu stanovená softwarem jako rozdíl mezi výnosy a sumou variabilních nákladů.
- b. *Objemná krmiva* – u některých položek se nedá přesně určit, zda patří do skupiny nákladů variabilních či fixních. Proto při kalkulaci výkrmu býků jsou náklady na objemná krmiva mezi příspěvky na úhradu. Zde se převezme výše nákladů na objemná krmiva vypočítaná ve variabilních nákladech v částech „náklady na odchov“ a „jadrná a minerální krmiva“.
- c. *Příspěvek na úhradu II (se započítáním objemných krmiv)* – tato úroveň příspěvku na úhradu na rozdíl od příspěvku na úhradu I zahrnuje v sobě také objemná krmiva. Je tedy stanoven jako příspěvek na úhradu I od kterého se odečítají náklady na objemná krmiva.
- d. *Ostatní výnosy a dotace* – vkládají se veškeré dotace, které souvisí s výkrmem býků v Kč na jeden kus a je možno vložit ostatní (nepeněžní) výnosy, které nebyly dosud započítány. Pokud se nebudou vkládat žádné dotace, software na tuto skutečnost upozorní červeným textem u položky zisk „bez dotací (prémii)“.
- e. *Příspěvek na úhradu včetně ostatních výnosů a dotací* – pro možnost sledování vlivu dotací jsou níže uvedeny příspěvky na úhradu (I a II) včetně zadaných dotací.
- f. *Ukazatele úspěšnosti produkce* – pro posouzení úspěšnosti produkce je softwarem určen příspěvek na úhradu II na kg jatečné hmotnosti a příspěvek na úhradu II na krmný den výkrmu. Příspěvek na úhradu II na krmný den se počítá z příspěvku na úhradu na býka a umožňuje srovnání různých variant při zohlednění faktoru času. V této části též aplikace stanoví potřebnou výši oběžného kapitálu bez a se započítáním objemných krmiv. Oběžný kapitál je výše peněžních prostředků, která by v podniku měla být k dispozici pro úhradu variabilních nákladů. Softwarem je tato výše stanovena jako celkové náklady na nakoupená telata a ze zbývajících variabilních nákladů bez objemných krmiv resp. včetně objemných krmiv polovina.

7. Fixní náklady

- a. *Objemná krmiva* – zde je možnost volby kalkulace v tržních cenách (nákup) nebo ve vlastních nákladech (vlastní produkce). Druhy krmiva (kukuřičná siláž, seno a 3 uživatel definované) a jejich spotřebované množství je převzato z variabilních nákladů z částí „Náklady na odchov“ a „Jadrná a minerální krmiva“. Zde se zadávají pouze ceny v Kč na tunu krmiva. Pokud se zvolí kalkulace v úplných (vlastních) nákladech, poté je možno cenu (náklad) rozdělit mezi vypočítané náklady (stanovené náklady na produkci 1 tuny krmiva) a kalkulační náklady na faktory (ocenění vlastního přínosu v pěstování plodin). Zde se poté promítnou vpravo do kalkulačního vzorce jen vypočítané náklady a kalkulační náklady na faktory budou přesunuty do části kalkulační náklady na faktory v této kalkulaci.
- b. *Odpisy budov a technického zařízení* – pokud zvolí uživatel v této položce možnost propočtu, tak nejprve vyčíslí celkovou částku investic na budovy a zařízení v Kč na kus. Poté určí, jaký podíl připadá na budovy a stavby. V následující tabulce se vymezí, jaký podíl je financován z vlastních prostředků (zbytek cizí financování) a jak dlouho se majetek odepisuje (počet let odpisů budov a staveb a technického zařízení). K výši odpisů se v této části ještě připočítávají náklady na údržbu a pojištění budov

(% z celkové investice) a cena cizího kapitálu (% úroky cizích investic z poloviny cizích prostředků). V této části se vyčísluje, i když se nepřepisuje do této kalkulační položky, také cena vlastního kapitálu (% ocenění vlastních investic z poloviny vlastních prostředků = kalkulační náklady na faktory).

- c. *Nájem za stavby* – uvádí se náklady v Kč za kus v případě dodatečného pronájmu budov (stáje).
- d. *Mzdové náklady na stálé zaměstnance* – při volbě „výpočet nákladů na mzdy“ se vkládá výše hrubých mezd, odvodů (ZP a SP) a ostatních nákladů (DPP, DPČ) v Kč na kus. Když se využívá propočít přes počet hodin a sazbu na hodinu, pak se k zadanému počtu hodin (charakteristika výrobního procesu, event. sezónní pracovníci) vloží hodinová sazba v Kč na hodinu práce pro stálé zaměstnance. Tato volba umožňuje též ocenit sazbou neplacenou práci (kalkulační náklady na faktory). Zde se počet hodin dopočítá automaticky.
- e. *Ostatní fixní náklady a režie* – nákladové položky, které nebyly započítány dříve (např. náklady na provoz osobního auta, telefon, aj.) vypočítané na kus.

8. Zisk a ekonomický zisk

- a. *Zisk* – rozdíl mezi výnosy včetně dotací a veškerými náklady (variabilními a fixními). Zisk je stanoven softwarem v Kč na jednoho býka ve výkrmu.
- b. *Kalkulační náklady na faktory* – vyjadřují ocenění vlastního přínosu do podnikání. Úroky z vlastních investic jsou vykalkulovány v části odpisů a vlastní mzdy jsou převzaty z části mzdových nákladů. Zde se vkládá pouze procentní ocenění vlastního oběžného kapitálu, jehož výše je převzata z části ukazatele úspěšnosti produkce.
- c. *Ekonomický zisk na kus* – Výše zisku na kus, která zohlední kalkulační náklady na faktory. Dříve uvedený zisk je snížen o hodnotu kalkulačních nákladů na faktory.
- d. *Ekonomický zisk na kg jatečné hmotnosti* – Ekonomický zisk uvedený výše je zde vztáhnut k jednomu kilogramu jatečné hmotnosti zvířete.

9. Úplné náklady a bod zvratu

- a. *Úplné náklady na kus* – softwarem určeny veškeré náklady – variabilní náklady, fixní náklady a kalkulační náklady na faktory vyjádřeny na jeden kus. Položka představuje celkovou potřebu finančních prostředků na jednoho vykrmovaného býka.
- b. *Úplné náklady na kg jatečné hmotnosti* – úplné náklady na kus jsou zde vyjádřeny na kilogram jatečné hmotnosti. Pro zjišťování efektivity produkce je vhodné jejich srovnání s prodejní cenou za kilogram vykrmených býků.
- c. *Výnos (zisk) na pracovní hodinu neplacených stálých pracovníků* – ukazatel produktivity práce vyjadřuje jaký je zisk a mzdové náklady ve vztahu k počtu hodin pro ocenění vlastní práce.
- d. *Výnos (zisk) na hodinu pracovního času* – ukazatel produktivity práce vyjadřuje, jaký je zisk a mzdové náklady ve vztahu k celkovému počtu pracovních hodin na kus.
- e. *Cena nutná k úhradě úplných nákladů* – vyjadřuje bod zvratu, neboli cenu (v Kč za kg jatečné hmotnosti), která je potřebná, aby z výše tržeb byly zaplacené (uhrazeny) veškeré náklady, tj. variabilní, fixní i kalkulační náklady na faktory. Cena vyšší znamená ziskovost výkrmu a cena, nižší než softwarem navržená značí ztrátu ve výkrmu. Je vhodné porovnávat cenu se skutečnou realizační cenou.

V případě jakýchkoliv nejasností, dotazů a námětů nás neváhejte kontaktovat!

Ing. Jan Syruček, Ph.D.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

Přátelství 815

104 00 Praha Uhřetěves

Česká republika

tel.: +420 267 009 529

e-mail: syrucek.jan@vuzv.cz